

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita P. Balthassaris Alvarez, Societatis Iesv Religiosi

Puente, Luis de la

Coloniae Agrippinae, 1616

Cap. XXIX. Fit Rector Collegij Salmanticensis, datque operam vt literæ
cum spiritu coniungantur; magnumque in Fratribus nostris studiosis
feruorem excitat

urn:nbn:de:hbz:466:1-42916

magis esse meritorium: eò quod sit magis purum,
& à propria voluntate, inaniq; fine ac terrenis vo-
luptatibus exutum: quæ facile operibus illis mi-
scetur, quæ sani præstant. Deniq; hæc cum diuina
voluntate conformitas, illius erat in omnibus
morbis solarium: inter alia interna sensa, quæ in
suo libello adnotauit, hæc erant verba scripta:
„dicat ægrotus animæ suæ, quantumuis hæc febris
„corpus adurat, non volo sine illa esse: si ita Deo
„placet: & hac ratione consolabatur, & exhilara-
„bat ægrotos verbis, & literis, valde ad remadi-
„plos datis, ut inferius dicetur.

C A P V T XXIX.

*FIT RECTOR COLLEGII SAL-
manticensis, dat q̄ operam ut literæ cum
spiritu coniungantur, magnum q̄ in
Fratribus nostris studiosis
feruorem excitat.*

A N N O
1574.

LECTO nouo Societatis Ge-
nerali P. Euerhardo Mercuriano,
mansit Romæ P. Aegidius
Gonzalius factus Assistens, qui
Prouincialis erat huius Pro-
uinciae Castilliae, in quo mune-
re successit ei P. Ioannes Sua-
rius; Pater verò Balthasar factus est Rector Col-
legij Salmanticensis, licet prius fuisset nomina-
tus Prouincialis Prouinciae Toletanæ: sed ex illo
morbo

urum,
nis vo-
lis mi-
diuina
anibus
quæ in
cripta:
febris
a Deo
llara-
n adi-

morbo Vallis-Oletano adeò mansit debilis , ac tam difficile conualuit: vt iudicatum fuerit, eum vires non habiturum oneri tanto pares : ideoque visum, vt Salmanticæ esset Rector: quod profectus est ad initium anni 74. Sed cum hinc eius imbellitas , inde verò severitas, qua proprium corpus tractabat , esset adeò nota: in ipsis patentibus Rectoris expressum fuit, vt in ijs, quæ ad propriam tractationem in victu, vestitu, & somno pertinebant, s. b. aceret iudicio Patris Michaelis Marci, qui tunc in eo Collegio docebat Theologiam, eratque in literis, Religione, & Prudentia vir eminentis: cuius cura & attentio , etsi aliquid efficit , ne Pater Balthassar nimium in abstinentijs, vigilijs & alijs corporis asperitatibus excederet: non tamen tantum valuit vt non multò plura præstaret , quam eius sanitas , & corporis vires ferre possent : supplente scilicet spiritus feruore, quod corpus debile ferre non potuisset: quod tamen multis morbis superius indicatis luit.

CVM igitur ferè omnes , qui in illo Collegio erant, ipsis fuissent aut Tyrones, aut spirituales filii Metinæ, aut aliàs cum ipso familiariter egissent , magno omnium applausu est exceptus, quare cum magna omnium consolatione, profectaque communi , & mutua animorum coniunctione (cum aliàs valde multi essent, vtpote in Collegio totius Provinciæ maximo) fœliciter gubernare coepit ; & commodius dictamina illa , siue documenta gubernationis, quæ superius retulimus , constituere potuit ; nominatim verò singulararem adhibebat curam, vt stu-

diosi nostri literas cum Religionis spiritu con-
iungerent: quo nomine adeo feruentes ad illos
exhortationes habebat, ob insigne donum & ta-
lentum quod à Deo acceperat; vt omnes adeo
essent feruentes, atque si in ipso Tyrociuio ver-
farentur, circa mortificationem, inquam, ora-
tionem, & exactum in omnibus spiritualibus ex-
ercitijs ordinem, sine detimento tamen exerci-
tiorum literarum, quæ ea moderatione tractabantur,
vt spiritum non suffocarent: & si quis nimium
se dederet deuotioni: etiam illum retraheret, ut
literarum studia non negliceret.

§. I.

VALDE igitur in suis exhortationibus cu-
rabat illis persyadere, aliquas veritates
magni momenti: quarum præcipua era,
quod referret plurimum spiritum cum literis co-
iungere, & virtutem cum scientia, dicens: hæc
duo sunt sicut illæ duæ arbores, quas Deus plan-
tauerat in medio paradisi, Arbor scilicet Vita,
& arbor Scientiæ; & sicut duo luminaria,
quæ toti mundo lucent, unum maius, & alterum
minus; & sicut vestimentum duplex, quo mulier
fortis induit suos domesticos aduersus frigus ni-
uium, malitiam scilicet, & ignorantiam: & sicut
spiritus duplex, quem ab Elia discedente Eliseus
sibi dari petiit, quæ S. Bern. appellat intellectum
& voluntatem sive affectum. Hæc sunt tanquam
duo Ecclesiæ testamenta, Novum & Antiquum,
Lex, & gratia; & tanquam duæ rotæ, quæ trahe-
bant currum gloriæ Dei, in quibus erat spiritus

Vita;

Serm. 6. de
Ascens. Do-
mini.

vitæ; & quemadmodum duæ sorores Martha, &
Maria, quæ mutuò se adiuuant, & cohabitant in
eisdem domo, nam quemadmodum Martha Ma-
rie sororis auxilium petebat: ita doctrina, quæ
efunditur, opus habet spiritu coadiuante,
qui id præstat in multis rebus. Nam Primum
(S. Gregorio teste) quando vita contemnitur, etiam
doctrina vilipenditur: ita è contra, magni fit illius
doctrina, cuius vita probatur. Deinde dar-
eis etiam vitam, nam (vt ait Apostolus)
a 2 Cor. 3.6.
2 litera sola occidit; spiritus autem viuifi-
cat, & b scientia sola inflat; charitas autem ati-
fiat. Et V&e, inquit Sanctus Augustinus, scientia,
misericordia dominetur charitas; Et David Domino dice-
bat: c bonitatem, & disciplinam & scientiam do-
ce me, & idem S. Augustinus alibi, amate: inquit,
scientiam, sed anteponite charitatem. Tertio dat
eis efficacitatem, ut persuadeant: possibile esse,
quod docent: doctrina enim audita, & opere non
perspecta, difficile addiscitur; sed si in paxi cer-
natur, statim fit facilis. Propterea Aposto-
lus Timotheo dixit: d attende tibi, & de-
c 1. Timotheus 4. 16.
ctrina: hoc enim faciens, & te ipsum saluum
facies, & eos qui te audiunt. Quartò constan-
tiam dat, & diuturnitatem in docendo: nam de-
ficiente spiritu, caro defatigatur, & vires debi-
litantur.

Ex his aliâ deducebaturationem, quam etiâ val-
de commendabat: quod scilicet spiritus plurimù
iuvet ad fidem literis adhibendam. Primum, quia

X 4 con-

conscientiam à culpis mundat, vt Deus, cuius, scientia est donum, mundæ animæ illam communicet. Et Religiosus, (inquit,) qui aditum ad sacras litteras quærerit, laboret potius in declinandis peccatis, quām in euoluendis commentarijs; in euellendis prauis propensioribus, quām in videndis codicibus: vita enim puritas (vt ait Cassianus) aperit oculum, respicientem Deum: & oculum, cui Deus se non abscondit, etiam res eius non effugient; ne histrio rum eius occulta.

O P E R A M quoque dabant, vt Orationis Exercitium illis persuaderet, tanquam medium aptissimum ad scientiam, dicēs: non minus orando, quām studendo sciri, & in literis profici: expertus enim erat, quantam scientiam Deus ipſi communicasset per Orationem, vt supra est dictum. In quem finem aliquoties repetebat exemplum à Cassiano relatum de Abbatे Theodoro, qui puritate cordis plus scientiæ acquisiuit, quām lectione multa & studio, &, cum quendam scripturæ locum post longum studium non intellexisset; tradens se orationi, eum est perfectè asscutus.

E R I A M conabatur persuadere, mortificatiōnem & ad scientiam acquirendum, & ad spiritum multum valere: si eam exercearent maximē in ijs, quæ studiorum essent propria, ad vincendas difficultates in eis occurrentes, & nominatim in his sequentibus: Primum, in vincendo tædio, quod incidit tempore, quo studendum est, ac desiderijs studi tempore, quo id prohibetur: quale est tēpus orationis, examinis, & similia. & ita animad-

uer-

*Lib. 5. c. 33.
C. 34. C.
Coll. 14. d.
Scientia spi-
rituali.*

uerent: neminem sequi Christum sine cruce, nec
declinando ad sinistram propter tedium; neq; ad
dextram, propter desiderium, sub praetextu, quod
debeant oppugnare, aut defendere. Deinde, in vin-
cenda repugnantia sese humiliandi, ad interro-
gandum ipsum Professorem, aut Condiscipulos;
ad argumentandum, aut defendendum, aut re-
spondendum interroganti. Tertiò, vt non se ad
altiora extendant, quam oporteat, aut ad alia stu-
dia; quam quæ profitentur: curiositatem potius
quam utilitatem quærentes. Quarto, vt Maiorum
ac Professorum consilijs ac directioni sese accom-
modent, non verò propriæ; huic studio; & non il-
lī; hic & non ibi; hac ratione, & non illa; his re-
bus, & non illis; his libris, & non alijs: nam hac
ratione proficiunt melius, iuxta mentē S. August.
dicētis: non parua scientia est, scienti coniungi: ille *In Psal. 36.*
habet oculos cognitionis, tu habeto credulitatis. Estq; *Conci. 2.*
ignorantia, & mera deceptio multorum, qui ob-
eunt quidem occupationes Obedientiæ: sed mo-
dum ac directionem eius prætereunt. Quinto, vt
non excedantur limites Religiosæ modestiæ in o-
stantanda sua Eruditione; aut in quærendo, quod
eis non committitur, qualia sunt hæc argumenta,
hi Actus, hæ Cathedræ; aut in acceptandis occu-
pationibus ab obedientia impositis, quas ipsi re-
fugiunt. Sexto, vt constanter sint dispositi ac pa-
rati ad studia deferenda, quando iussent Supe-
riores; si enim Deus, illorum est causa: quomodo-
cunque ille de eis constituerit, pax erit, & tran-
quillitas. Et idem est ad obeundum ministerium
hoc vel illud; hic vel in alio loco, ad Superioris
arbitrium: hoc enim est boni spiritus indicium,

e Psal. 18. 6. quo ad Religionem accessistis, ita enim Magistrū vestrum imitabimini, de quo dicitur: e Exultauit ut gigas ad currēdam viam; fecutus nimirū in omnibus, sui Patris obedientiam.

QVAE, vt Exercitia literaria, & spiritualia se mutuō non impediane, pacificum, tranquillum que eorum medium est, ea aggredi ex voluntate Dei, cuius opera se mutuō non turbant, aut impediant; sed tener ipse suas vias, quibus ipsum amantes, & obedientes locupletet. f Ego, inquit, in vijs iustitiae ambulo, & in medio semitarum Iudicij: vt ditem diligentes me, & thesauros eorum repleam. Magnum quid est, (inquit) Theologiam scire: sed quod in ea maximē excellit, est nosse ita vitam suam componere, vt in nulla re discedat ab eo, quod Deus vult. Qui valde anheiat & anxius est, vt sciat; dicat sibi ipsi: mihi neque possibile est, neque expedit prodire ad volādum, nisi Deus me ducat: & tunc mihi non deerit, quod nunc, ne ipsius voluntati desim, negligo. Vt autem volatus hic aliquando mihi sit possibilis & viuis, aliud habeo aptissimum medium, attendere scilicet, vt interim non recedam ab eo, quod eius diuina voluntas à me requirit: & hoc est supremū quod ego addiscere possum: cuius contrarium non scientia est, sed ignorantia; non est ambulare in luce, sed in tenebris, & S. Augustinus suadet: nos igitur, quod nescire nos Dominus voluit; libenter nesciamus: satis enim nobis esse debet, quod ille ita retinet, vt id nos libenter amplectamur.

*Prefat. in
Psal. 6.*

g.II.IN

§. II.

In eundem finem, spiritum cum literis coniungendi, tradidit ipse scripto aliquot documenta, quæ Studiosi nostri ad manum semper haberent: quorum summam h̄ic subijciam: additis tamen aliquot verbis ad maiorem eorum explicationem, vt quicunque negotium hoc litterarum tractant, eorum usum in promptu habere possint. Vita, inquit, & exercitatio studiorum Societatis est ex se valde quiescens, & apta, ut recte & ordinatè ducatur, &c., si velint, possunt semper esse benè occupati, nec tamen mergi. Quare maioris culpæ reus erit, qui, ubi tantus est ordo, non ita vixerit, ad id autem iuuerint hæc documenta. Primum, dent operam, ut cor habeant valde quietū & expeditū ab omni anxietate studiandi; & propterea festinādi in rebus ab obedientia iniunctis: nam contrarium, cùm omnes valde impedit, tum ipsos studiosos maximè; estque causa, cur actiones cum illa festinatione, minus recte fiant, ipsumque cor maneat ineptum ad orationem & familiaritatem cum D. O. Curent etiam, ut in anima sua virtus & Religio optimum habeant locum; plurisque eas faciant, quām literarum Eruditionem: quæ sine illis plus nocet, quām prospicit: hunc enim sensum esse Societatis, ostendunt eius Regulæ. ita sicut, ut optimum tempus spiritualibus rebus tribuant; easque exactè valdeque perfectè, ac primo loco faciant; certò sibi persuadentes: nihil se propterea de Eruditionis incremento amissuros, iuxta illud Bonaventuræ: *Scientia, quæ pro virtute sciplinae c. 7. In Spec. Di-*
despi-

STUDENT puram intentionem in suis studijs, in lectione, & alijs exercitijs literarijs habere: hæc enim facit, ut illa sint Religiosa. Homines sacerdotales per studia sua querunt magnum nomen, dignitates, diuitias, & huiusmodi alios sacerdotiales: at boni Religiosi his omnibus aditum precluserunt; nec in suis studijs aliud querunt, quam ut apta sunt instrumenta, quorum doctrina, vita, que exemplari homines Deum agnoscant, ament, eique fideliter seruant. Hæc doctrina est, quam nostræ Constitutiones exigunt: quæ in eum finem est dirigenda, ut studijs ac ministerijs nostris animas Deo lucrem: hic enim est scopus ac finis præstantissimus, qui esse potest in terra; & (ut S. Dionysius ait) rerum diuinarum diuinissimus, quem Christus D. N. dum venit in mundum, respexit: hoc a Ioan. 17. 6. enim insinuauit, cum dixit: a manifestatiōi nonen tuum hominibus. & cum sit adeo excellens, simul tuis ijs, qui eum respiciunt, utilissimus, de quibus Daniel dixit: b quod fulgebunt, quasi splendor firmamentū, & quasi stellæ in perpetuas aeternitates, & c. 1. Tim. 4. 16. S. Paulus scripsit Timotheo: c attende tibi & doctrinæ: hoc enim faciens & te ipsum saluum facies, & eos qui te audiunt.

AD HOC iuuerit, offerre frequenter studia sua Deo: nec illa unquam inchoare, nisi præmissa flexis genibus Oratione: cum enim Deus velit, peti a se gratiam, ad proficiendum in studijs: æquum est, id frequenter ac demissè facere; studendo etiam nimietatem mortificare, quæ profectum & intentionis puritatem impedit; ita ut nolint sese ante-

tem-

tempus ostentare. Ideo enim (ut S. Bonaventura De informa-
duerit) iussit Deus in Leuitico : d quando in- tione Nou-
gessi fueritis terram promissionis, & plantaueritis tiorum c. 15.
mea ligna pomifera, auferetis præputia eorum ; po- d Leuit. 19.
ma quæ germinant, immunda erunt vobis ; quanto 23.
satum anno, comedetis fructus, & poma quæ profe-
rent.

CVRENT præterea, ne temporis particulas,
quas orationi dare poterunt, amittant; & si quid
præterea opus erit ad spiritualem suam reforma-
tionem, nō negligant: aduententes, quod licet de-
signatum habeant vnius horæ tempus pro Oratio-
ne, id sit, quâ sunt studiosi, non quâ superbi, aut
alijs spiritualibus defectibus subiecti: hi enim cu-
rare debent plus, & plus temporis orationi tri-
buere; & oportunè, importunè apud Dominum
nostrum agere, donec tales defectus omnino exu-
ant: plurimum enim refert Societati, & multò ad-
huc amplius nostra ipsorum: vt perfecti euada-
mus.

A V S P I C E N T V R studia, magno illa ferore
cum spiritu coniungentes: nam ordinariè, quale
initium fuerit, talis progressus erit, & finis: ita vt,
si initia sint tepida, etiam reliqua tepestant; si aut
feruentia, reliqua quoq; futura sint talia. Vehe-
menter aut horreant, ferorem incepturn remic-
tere: ne contra se audiant tremendam illam Chri-
sti vocem, ad quendam ignavum: e habeo aduersum c Apoc. 2.4.
te paucā, quod charitatem tuam primam reliquisti.
Quod si Deus aliquid contra nos habet: quomodo
non trepidamus? quid igitur si multa habeat, ed
quod remiserimus aliquid de Obedientia, Humi-
litate, Patiētia, & Charitate, reliquisq; virtutib⁹?

S V M-

SUMMO studio attendant ad charitatis, mutuæq; coniunctionis conseruationem: cuius causa sex hosce defectus nominatim fulgiant, tanquam valde perniciosos: habere scilicet strictam & particularē cum aliquo amicitiam, præcipue quam tota cōmunitas notet; murmurare, conqueri de Magistris, quod prolixī sint, aut nimis breves; obscuri, aut superflua tradētes: Opiniones sequi suis Magistris contrarias, res est odiosa; id autem alijs manifestare, quasi Magistri sui opinionem contemnendo, res est intolerabilis. Quodcunque indicium, vel insinuatio, quasi Magistri solutio illis non satisfaciat, est contra ædificationē; multoq; magis, si aperte id dicatur: quia videbitur id sentire & grauiter ferre, ob lēsam suam famā, quasi non potuerint satisfacere. Tenuis erga aliquem Professorē amor, eiusq; manifestatio est valde perniciosa; sed multò adhuc magis certum quoddam genus factiuncularum, quia vnum Magistrū alteri præferunt, edito aliquo manifesto eius indicio.

DENIQ; cūm quisq; ex parte sua fecerit, quod poterit circa studia, & scientiam acquirendam: relinquat Prudentiæ diuinæ studiorum, & exercitationum suarum exitum, conservata cor-dis pace & tranquillitate, etiam cūm non fuerit adeò fœlix: quod non erit adeò difficile, si in suis studijs solum Deum querant. Si ego (inquit Dominus) causa sum eius, quod queris, quoctunque modo tibi eueniat contentus eris & pacatus; præstat autem sui curam habere; quām, se neglecto, edere miracula.

HÆC monita scripsit P. Balthasar, suisq; fratribus studiosis tradidit, ad quorum praxim inducendam

De Imitati-

one Christi.

tendam adhibebat media suavia quidem, sed efficiacia, & proportionata; summam adhibens vigiliam & curam, ut omnes domestici suas leges exacte seruarent, totumq; tempus præscriptū suis exercitijs tribuerent, non solum Orationi & Exminni Conscientiæ, reliquisq; ad spiritum spiritualibus; sed etiam literarijs, quibus nihil subtrahi permittebat, impositis etiam pénitentijs ijs, qui rei essēr, siue Magistris, siue discipulis. Et quoniam, quæ ad corpus spectant, etiam iuuant spiritalia; magnam quoq; rationem habebat, ne quid ex necessarijs illis deesset, ut omnem huius rei culam deponeret. Et diebus recreationi siue remissione destinatis, exirent ad cāpos ac se recrearent, conseruandæ sanitatis causa: ut sic refectis viribus, recenti seruore ad studia redirent. singulis mensibus conscientiæ rationem ab eis exigebar, frequentius alloquebatur, quando aliquam illorum necessitatatem agnoscebat; excitabat, & animabat tam in rebus devotionis, quam studiorum, dans illis aliquod indicium opinionis suæ, & estimationis de eorum laboribus: & in rebus omnibus adeò se Patrem erga illos ostendebat, ut ab omnibus amaretur, essetq; venerationi. Quare omnes valde confidenter ad eum accedebant in suis necessitatibus; & in omnibus, que ad animarū suarum bonum pertinebant. Quidam ex his studiosis Frater, (quod ipse met factus postea Sacerdos retulit) cùm vrgeretur grauissima desperationis tentatione, nullum aliud inuenit aptius remedium, quam ad cubiculum lui Rectoris ipsa media nocte configere: in quod repente in tenebris ingressus eius brachia arripuit, & tremere fecit.

Exci-

Excitatus P. Balthassar quæsiuit, quis esset? Sed Frater tentatione sua turbatus, hæsit aliquantum antequam responderet; & postea nomen suum prodidit. Tunc Pater valde quietè ac pacatè dixit: quid ergo mihi Frater quæris tali hora? qui respondit: Pater morior, & rectâ tendo ad Infernum. Quo audito, Pater commiseratio eius necessitatis motus, iussit illum sedere: & satis diu cum illo mansit, donec suauibus & efficacibus eius verbis omnino tranquillitati restitueretur Frater. In hunc modum, quietos & pacatos teddebat eos, qui aliquibus temptationibus agitabantur, quemadmodum de Nouitijs est dictum.

DENIQUE suis exhortationibus tam communib[us], quam priuatis, reliquisque medijs, que suauiter & fortiter adhibebat, coniunxit Salmantice substantialem Tyrocinij Metinensis feruore cum studijs literarum, quibus alias illuc attendebatur: cuius testimonium esse potest, quod perueniente ad illud Collegium Procuratore Indiæ Orientalis, & Insularum Iaponensium, cum facultate P. nostri Generalis, ut aliquos inde secum acciperet, qui ad missionem illam adeò glorijsam, & arduam sese offerrent: extraordinarium eis feruorem Dominus noster communicauerit ad eam petendam, contemnentibus Patriam, Consanguineos, Amicos & alias commoditates, se ipsos autem exponentibus innumeris periculis, que mari terraque coeptum illud insigne habebat, ad loca adeò distantia, ad gentes barbaras, ac feras: & nisi numeris fuisse prescriptus, desolatum fuisse totum Collegium, adeò instanter & impertunè omnes

omnes contendebant sancta quadam æmulatio-
ne alterum vincere, allatis rationibus à sin-
gulis, ob quas alijs essent præferendi. Et cùm tot
füssent vocati, quinq; tamen soli ad eam missio-
nem sunt electi, alijs patientiam habere iussis; fa-
ta tamen spe quòd oportuniōri occasione essent
exaudiendi: & sic omnes quieti & trānquilli man-
ferunt, tanquam Obedientiæ filij: & in feroce
spiritu, ut antea, progressi sunt.

CAPUT XXX.

NOTABILIA EXEMPLĀ
duorum Fratrum studiosorum valde fer-
uentium, Ioannis Ortunij, &
Francisci Cordu-
bensis.

VI insigniores fuerunt in feroce
spiritu ex P. Balthassaris
exemplo & auxilio fuerunt
duo Fratres, Philosophiæ stu-
diosi: qui recens ex Tyrocinio
venerant, simul cum suo Ma-
gistro Oedio, qui fuerat Col-
legialis in maiori Collegio Cotchenſi, & Philo-
sophiæ in illa Vniuersitate Professor, qui Anno
1571. fuerat Societatem ingressus simul ferè cum
omnibus suis discipulis: qui etsi omnes singula-
ris erant virtutis, illorum tamen duo singulari æ-
dificatione totum Collegium facile superarunt:
quorum heroicas virtutes perspectas habuit præ-
dictus

Y

dictus